

МЕТОДИКА ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОЕКТУВАЛЬНИХ УМІНЬ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МУЗИКИ

У статті висвітлено методику діагностики комплексу проектувальних умінь майбутнього вчителя музики. Пропонується інструментарій для виявлення рівнів сформованості проектувальних умінь у студентів під час фахової підготовки. Визначено критерії та відповідні до них показники: особистісний критерій (ставлення до проектувальної діяльності; мотиви використання проектувальних умінь у навчально-пізнавальній діяльності майбутнього вчителя музики; здійснення рефлексії); когнітивний критерій (знання структури педагогічного проектування та змісту проектувальних умінь; обізнаність щодо використання проектувальних умінь у фаховій підготовці); моделювальний критерій (визначення навчальної проблеми; формулювання мети; планування навчального процесу; підбір адекватних способів дій та обґрунтування їх доцільності; контроль та оцінка навчальної діяльності).

Ключові слова: проектувальні уміння, критерії, показники, фахова підготовка, майбутній вчитель музики.

Педагогічна діяльність сучасного вчителя обумовлюється розширенням спектру професійної діяльності, складністю накопичення та обробки навчальної інформації. Це породжує проблеми оптимізації навчально-виховного процесу та необхідність створення ефективних технологій навчання, впровадження у фахову підготовку майбутніх учителів інноваційних підходів: компетентнісного, проектувального, задачного, інтегрованого, системного. Уведення в навчально-виховний процес вищих педагогічних навчальних закладів цих підходів актуалізує проблему формування у майбутнього вчителя творчих, інтелектуальних та спеціальних умінь. Зокрема проектувальні вміння забезпечать можливість ефективно виконувати педагогічну діяльність відповідно до цілей та умов, а також передбачають готовність педагога до успішного розв'язання теоретичних та практичних завдань.

Питанням впровадження проектування, проектувальної діяльності в педагогічний процес вищих навчальних закладів займалися науковці Ю. Бабанський, І. Дмитрик, В. Докучаєва, М. Поташник та інші. Проектування в системі післядипломної освіти досліджували Л. Ващенко, Ю. Громико, Н. Зотова, Н. Масюкова та інші. Метод проектів в управлінській діяльності вивчали Л. Калініна, Т. Капустеринська, І. Колесникова та інші. Методологію проектування освітніх систем досліджували З. Жуковська, Н. Молоткова, В. Радіонов та інші. Питання підготовки студентів педагогічних вузів до проектування навчально-виховної діяльності розробляли О. Безпалько, В. Безрукова, В. Веселова, А. Деркач, О. Дубасенюк, І. Коновальчук, О. Коханко, Е. Крюкова, Ю. Кулюткін, Г. Сухобська, І. Шапошнікова, С. Щербак та інші. Розвиток професійної компетентності майбутнього вчителя засобами проектувальної діяльності досліджувався в різних галузях: географії (М. Єлькін та інші), математиці (С. Цимбал та інші), інформатиці (О. Ніконова та інші), філософії та культурології (Ю. Громико,

Є. Ільєнков, М. Каган, В. Шубинський, Е. Юдін та інші).

Для правильної організації та керівництва проектувальною діяльністю необхідно визначити стан її основних компонентів у різні відрізки навчального часу та безперервно порівнювати її хід із станом найбільш значимих показників, характеристик. З метою отримання принципово нової змістовної інформації про якість формування проектувальних умінь, посилення контрольної оцінної функції на початку нашого експериментального дослідження проведена діагностика. Остання дасть можливість вибудувати індивідуальну програму формування проектувальних умінь майбутнього вчителя музики, прогнозувати результат. Багатофакторність складників проектувальної діяльності спонукає до перевірки та співставлення ходу проектувальної діяльності майбутніх учителів музики з образом її майбутнього результату, виходячи з визначення найбільш оптимальних умов розвитку коригування та управління проектувальної діяльності. Аналіз даних дослідження проектувальних умінь дасть можливість визначити, наскільки майбутній вчитель розуміє їх сутність, взаємодію. В аналізі відрізки педагогічного процесу, який міститься в конкретній завершеній формі, можна побачити не тільки те, як майбутній педагог розуміє об'єкт своєї діяльності, а й його методичну майстерність з інструментування (з урахуванням мети, завдань, умінь). Порівняння мети з результатами створює реальні можливості для перевірки рівня сформованості проектувальних умінь у майбутнього педагога, умінь здійснювати керівництво проектами на конкретних відрізках часу, а також визначення шляхів удосконалення проектувальних умінь.

На основі аналізу психолого-педагогічної літератури задля виявлення вихідних рівнів сформованості проектувальних умінь у майбутнього вчителя музики нами були визначені такі критерії – особистісний, когнітивний та моделювальний. Для конкретизації критеріїв використовували сукупність показників, які уможлилювали адекватне

відображення головних кількісних і якісних характеристик кожного. До усіх показників проєктувальних умінь були визначені діагностичні методи. Схарактеризуємо кожний критерій та показник, опишемо запропоновані методи дослідження.

Особистісний критерій формування проєктувальних умінь у майбутнього вчителя музики розкривався через такі показники: ставлення до проєктувальної діяльності; мотиви використання проєктувальних умінь у навчально-пізнавальній діяльності майбутнього вчителя музики; здійснення рефлексії. Особистісний критерій передбачає виявлення у майбутнього фахівця особистісних характеристик, які забезпечують розвиток проєктувальних умінь.

Показник «ставлення до проєктувальної діяльності» особистісного критерію був спрямований на з'ясування розуміння студентами необхідності оволодіння проєктувальними вміннями в процесі фахової підготовки; інтересу респондентів до оволодіння проєктувальними вміннями в процесі фахової підготовки; значущості педагогічного проєктування у власній навчально-пізнавальній діяльності. Для виявлення цього показника використано опитувальник «Значення проєктувальних умінь у професійній діяльності майбутніх учителів музики». Більшість запитань опитувальника мала проблемний характер. Наприклад: «Від чого, на Вашу думку, залежить результат педагогічної діяльності?»; «Чи важливо, на Вашу думку, проєктувати власну педагогічну діяльність? Чому Ви так думаєте?»; «Як Ви вважаєте, чи потрібні проєктувальні вміння майбутньому вчителю музики? Чому?». Студенти мали обґрунтувати та довести власну думку.

Дослідження показника «мотиви використання проєктувальних умінь у навчально-пізнавальній діяльності майбутнього вчителя музики» особистісного критерію було спрямоване на розуміння необхідності оволодіння студентами проєктувальних умінь у фаховій підготовці. Студентам пропонувалася анкета «Вивчення мотивів використання проєктувальних умінь майбутнім учителем музики», яка складалася із серії запитань, що передбачали розгорнуті відповіді. Усього анкета налічувала 7 запитань. Останні були спрямовані на виявлення мотивації щодо оволодіння проєктувальними вміннями, їх значення у фаховій підготовці та застосування в майбутній педагогічній діяльності; інтересу до проєктування власної навчально-пізнавальної діяльності; ініціативи в створенні навчальних проєктів. Наявність внутрішніх мотивів свідчатиме про використання проєктувальних умінь для підвищення загальнопедагогічної підготовки, розвитку креативності.

Анкета давала змогу визначити педагогів із зовнішньою мотивацією до оволодіння проєктувальними вміннями. Для цих педагогів характерним є відсутність задоволення від процесу проєктування для подолання труднощів при розв'язанні навчально-пізнавальних завдань; вони

прагнуть обирати прості завдання та виконувати їх для отримання оцінки. Відсутність внутрішнього стимулу суб'єктів учіння щодо оволодіння проєктувальними вміннями та їх застосування в навчально-пізнавальній діяльності призведе до зростання негативної емоційної напруги, зменшення обдуманості в прийнятті рішень, зниження ефективності навчання.

Дослідження показника «здійснення рефлексії» особистісного критерію було спрямоване на виявлення рівня сформованості вмінь та навичок здійснювати рефлексію за такими параметрами: ціннісне ставлення до навчально-пізнавальної діяльності; вміння здійснювати самодослідження, самопізнання, самоконтроль навчального процесу, усвідомлення себе як професіонала, оптимальних шляхів вирішення навчальних завдань, розвитку критичного та продуктивного аналізу.

Майбутній учитель музики має займати активну пошуково-дослідницьку позицію в проєктувальній діяльності. Остання забезпечить усвідомлення проблем навчання, правильний вибір способів і стратегій, інноваційних технологій, що є доцільними та ефективними для їх розв'язання та відповідають внутрішній активності суб'єкта учіння. Рефлексія є системною та утворювальною якістю особистості вчителя, важливим чинником його професійного становлення й вдосконалення. Педагог, який зорієнтований на здійснення професійної рефлексії, має такі вміння: аналізувати й адекватно оцінювати власну професійну діяльність, засвоювати конструктивний досвід за допомогою ґрунтовної теоретико-практичної підготовки; прогнозувати, визначати умови, засоби удосконалення власної професійної діяльності; коригувати власну діяльність та її науково-методичне забезпечення відповідно до соціальних трансформацій, мінливих умов сьогодення; підвищувати рівень професійної компетентності через усвідомлення сучасних тенденцій розвитку психолого-педагогічної науки та інноваційних технологій професійної діяльності.

Уміння здійснювати рефлексію ми виявляли за допомогою анкети «Здатність майбутнього вчителя музики до рефлексії». Запитання цієї анкети спрямовані на виявлення адекватності оцінювання власної навчально-пізнавальної діяльності, пізнання себе як професіонала; аналізу власних фахових знань та умінь, професійної поведінки. Студентам також було запропоновано анкету «Потреба майбутнього вчителя музики в саморозвитку». Прагнення до саморозвитку є важливою якістю майбутнього педагога. Цілеспрямована систематична робота з актуалізації та формування проєктувальних умінь впливає на саморозвиток майбутнього вчителя. Удосконалюватися може тільки вчитель, який постійно працює над собою. Саморозвиток є процесом активного, послідовного та позитивно якісного змінення особистості, яке є результатом не зовнішніх впливів, а її власних зусиль. Саме прагнення до самовдосконалення ми беремо за основу успішного особистісного та професійного розвитку. Майбутні педагоги, які

оволоділи рефлексивними вміннями, відрізняються впевненістю у власних силах, наполегливістю в реалізації цілей, більшою продуктивністю, критичністю в оцінці досягнутого.

Когнітивний критерій формування проєктувальних умінь майбутнього вчителя музики в процесі фахової підготовки розкривався через такі показники: знання структури педагогічного проєктування та змісту проєктувальних умінь; обізнаність щодо використання проєктувальних умінь у фаховій підготовці. Для дослідження першого показника когнітивного критерію – «знання структури педагогічного проєктування та змісту проєктувальних умінь» – нами застосовувався тест «Виявлення знань у майбутнього вчителя музики з питань організації проєктувальної діяльності». Запропонований тест містить твердження з декількома варіантами відповідей, серед яких є як правильні, так і хибні. Зміст запитань тесту було спрямовано на виявлення рівня знань студентів про проєктування («проєктувальна діяльність», «проєкт», «проєктування», «проєктувальні вміння», «метод проєктів», «модель», «педагогічне моделювання» тощо); структуру та сутність проєктувальних умінь.

Вивчення другого показника когнітивного критерію – «обізнаність щодо використання проєктувальних умінь у фаховій підготовці» здійснювали за допомогою анкети «Проєктувальні вміння як складова фахової підготовки майбутнього вчителя музики». Студентам в інструкції пропонувалося завершити речення. Майбутні вчителі музики мали показати глибоке розуміння структури та змісту фахової підготовки, сутності проєктування власної навчально-пізнавальної діяльності, значення проєктувальних умінь у фаховій підготовці та майбутній професійній діяльності. Від особливостей прояву та рівня сформованості в майбутніх учителів музики проєктувальних умінь значною мірою залежить ефективність та результативність навчально-пізнавальної діяльності. На думку науковців (Н. Кузьміна, Т. Хрустальова, М. Щукін та інші), спеціальні вміння мають забезпечувати успішність оволодіння професійними знаннями, вміннями, навичками.

Моделювальний критерій формування проєктувальних умінь у майбутнього вчителя музики розкривався через такі показники: визначення навчальної проблеми; формулювання мети; планування навчального процесу; підбір адекватних способів дій та обґрунтування їх доцільності; контроль та оцінка навчальної діяльності. Для виявлення рівня сформованості проєктувальних умінь у майбутнього вчителя музики за всіма показниками моделювального критерію нами використовувалися педагогічні ситуації. Саме останні є об'єктом проєктувальної діяльності. Педагогічна ситуація є складовою педагогічного процесу, яка характеризує його стан у визначений час. Педагогічні ситуації або виникають, або створюються на занятті, екзамені, у самостійній роботі студента тощо. У структуру педагогічної

ситуації входять декілька суб'єктів діяльності та способи їхньої взаємодії.

Науковці виділяють два типи ситуацій: репродуктивні (адаптивні) та творчі (продуктивні). У репродуктивних ситуаціях предмет засвоєння не структурується через систему творчих продуктивних завдань. Позиція студента в процесі розв'язання ситуацій передбачає створення нових сенсів та цілей навчання, нових знань. Педагогічні ситуації розподіляють на навчальні та практичні. Вони відрізняються метою. Метою навчальної ситуації є оволодіння знанням, практичної – перетворення навколишньої дійсності за допомогою цього знання. У нашому дослідженні ми використовуємо практичні ситуації. Їх складовою є практичне завдання, яке складається з мети та умов. Практична ситуація ширша ніж завдання, бо вона містить і проблему.

Вирішення практичних ситуацій сприяє формуванню у майбутніх учителів музики творчого підходу до аналізу педагогічної діяльності, умінь застосовувати знання в нових умовах, розв'язанню проблеми безконфліктним шляхом, здійсненню рефлексії; зменшує розрив між професійно-цінною інформацією та її застосуванням на практиці, індивідуальним і професійним рівнями свідомості. Для виявлення рівня сформованості проєктувальних умінь у майбутнього вчителя музики за моделювальним критерієм нами було розроблено по 5 практичних ситуацій на кожне проєктувальне вміння. Зміст ситуацій побудований на матеріалі фахових дисциплін: «Методика музичного виховання», «Основний музичний інструмент», «Історія музики», «Аналіз музичних творів», «Хорове диригування».

Наведемо приклад практичних ситуацій на виявлення рівня сформованості проєктувальних умінь за всіма показниками моделювального критерію. Показник «визначення навчальної проблеми» з'ясували в практичній ситуації «Читання нотного тексту з аркуша» (навчальна дисципліна «Основний музичний інструмент»). Студенту пропонувалося такий зміст: суб'єкт учіння під час ескізного опрацювання нотного тексту спиняється; часто відволікається на клавіатуру музичного інструменту, що спричиняє втрату поглядом нотного тексту в процесі музикування; часто й хаотично програв окремі фрази музичного твору в складних місцях, не доводячи їх до логічного завершення; постійно помиляється в однакових місцях нотного тексту. У цій ситуації можливий такий варіант визначення проблеми: студент не володіє на достатньому рівні вміннями контролювати процес безпосереднього відтворення незнайомого нотного тексту на музичному інструменті; тривалий час адаптується до розташування виконавського апарату та недостатньо орієнтується на клавіатурі музичного інструменту; не може водночас контролювати розгортання нотного матеріалу та процес його відтворення на музичному інструменті.

Для виявлення показника «формулювання мети» моделювального критерію студентам було

запропоновано ситуацію «Порівняльний аналіз музичних образів». Під метою ми будемо розуміти заздалегідь визначений еталон розв'язання поставленого завдання. Оцінювалося уміння студента аналізувати сформульовану мету, її точність, відповідність темі, змістовність, розгорнутість. Тема «Інтонаційна мова С. Прокоф'єва у балеті «Ромео і Джульєтта». Мета: визначити основні теми головних героїв балету, схарактеризувати особливості кожної. У цій ситуації можливий такий варіант мети: виокремити теми, які характеризують зміни в музичних портретах Ромео та Джульєтти (нові якості); скласти порівняльну характеристику образів у процесі розгортання музики (визначення темпу, динаміки, агогіки, особливостей оркестрування, інтонаційних зв'язків, драматургії образів).

Для виявлення показника «планування навчального процесу» студентам було запропоновано ситуацію «Системи музичного виховання» (дисципліна «Методика музичного виховання»). Під умінням планувати різні відрізки навчального процесу будемо розуміти створення студентом алгоритму оптимальних навчально-пізнавальних дій для успішного досягнення поставленої мети. У цих ситуаціях студентам необхідно до теми заняття розробити орієнтовний план роботи. Зміст ситуації: Тема «Система музичного виховання дітей К. Орфа». Мета: «Оволодіння методикою музичного виховання дітей за системою К. Орфа». У цій ситуації можливий такий варіант планування студентом власної навчально-пізнавальної діяльності: 1. Знайти та відпрацювати необхідні літературні джерела, у яких висвітлюється система музичного виховання К. Орфа. 2. Підібрати невеликі фрагменти цікавих різнохарактерних, різножанрових музичних творів. 3. Добрати рухові вправи та розробити рекомендації їх виконання. 4. Провести репетицію музично-рухових вправ під музичний супровід. 5. Проаналізувати рівень готовності до семінарського заняття.

Для виявлення показника «підбір адекватних способів дій та обґрунтування їх доцільності» студентам було запропоновано ситуацію «Підготовка музиканта-виконавця до сценічного виступу» (дисципліна «Основний музичний інструмент»). Зміст ситуації: Тема «Початковий етап підготовки музиканта до публічного виступу». План:

1. Визначити сутність понять нейротизм і реактивність нервової системи музиканта.
2. З'ясувати режим та гігієну занять, виступів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Волкова Т. В. Методика професійного навчання: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Т. В. Волкова. – Бердянськ, Видавництво ТОВ «Модем-1», 2008. – 340 с.
2. Зосименко О. В. Особливості організації проектної діяльності студентів під час вивчення педагогічних дисциплін: Метод. рек. для викл. та студ. пед. вищ. навч. закл. / О. В. Зосименко // Сумський держ. педагогічний ун-т імені А. С. Макаренка. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2005. – 43 с.
3. Коваленко Е. Э. Методика профессионального обучения: Учебник для инженеров-педагогов, преподавателей специализированных систем профессионально-технического и высшего образования / Е. Э. Коваленко. – Х.: ЧП «Штрих», 2003. – 480 с.

3. Означити орієнтовну кількість репетиційних занять.
4. Перша репетиція в концертній залі.
5. Робота над помилками.
6. Підбір вправ для оптимального оволодіння концертним станом.

Практичні ситуації були спрямовані на виявлення умінь студента до певного пункту плану підбирати відповідні способи дій (методи, прийоми, засоби, форми, зміст). Респондентам пропонувалося розписати покрокову роботу з оволодіння певним навчальним матеріалом.

Для виявлення показника «контроль та оцінка навчальної діяльності» студентам було запропоновано практичну ситуацію «Саморегуляція музиканта-виконавця» (дисципліна «Основний музичний інструмент»). Зміст ситуації: Тема «Підготовка до публічного виступу». Завдання: визначити критерії готовності до виступу на сцені та оцінити власний репетиційний виступ.

Для виявлення рівня сформованості проєктувальних умінь майбутнього вчителя музики під час фахової підготовки за всіма показниками визначили такі рівні: високий (творчий), достатній (продуктивний), середній (репродуктивний), низький (критичний).

Отже, процес формування проєктувальних умінь майбутнього вчителя музики передбачає сукупність цільового, функціонального, змістовного, організаційного та оцінно-результативного компонентів; комплекс методичних та дидактичних засобів. Останні передбачають поетапний характер формування проєктувальних умінь (оволодіння проєктивним тезаурусом; самостійне виконання проєктивних дій та усвідомлення способів досягнення результатів); оволодіння алгоритмом проєктувальної діяльності; використання особистісно-діяльнісного та системного підходів; використання технологічного методу, який забезпечує розв'язання завдань проблемного характеру.

Сучасний педагог має стати носієм ідей оновлення освіти на основі збереження та примноження найкращих традицій вітчизняного та світового досвіду. Проблема необхідності перегляду змісту, принципів, структури системи освіти вимагає вироблення концепції проєктування сучасних систем і технологій навчання, які забезпечать досягнення високої якості розвитку особистості суб'єктів учіння. Саме проєктуванню технологій організації навчально-виховного процесу належить ключова роль у адаптації вищої школи України до сучасних дидактичних вимог.

4. Кравченко Г. Ю. Метод проектів у розвитку якості дошкільної освіти / Упоряд. : Г. Ю. Кравченко, Н. Ф. Кугуєнко. – Х. : Видавництво «Ранок», 2013. – 176 с.
5. Кукушин В. С. Теорія і методика обучения / В. С. Кукушин. – Ростов н/Д. : Феникс, 2005. – 474 с. [1]
6. Марусинець М. М. Професійна рефлексія майбутнього вчителя початкових класів : теорія і практика формування : монографія / М. М. Марусинець. – Умань : ПП Жовтий О. О., 2012. – 419 с.

Максим Ігоревич Лук'янчиков,
аспірант,

Бердянський державний педагогічний інститут,
г. Бердянськ, Україна

МЕТОДИКА ИССЛЕДОВАНИЯ ПРОЕКТИРОВОЧНЫХ УМЕНИЙ БУДУЩЕГО УЧИТЕЛЯ МУЗЫКИ

Педагогическая деятельность современного учителя обуславливается расширением спектра профессиональной деятельности, сложностью накопления и обработки учебной информации. Это порождает проблемы оптимизации учебно-воспитательного процесса и необходимость создания эффективных технологий обучения, внедрение в профессиональную подготовку будущих учителей инновационных подходов. Введение в учебно-воспитательный процесс высших педагогических учебных заведений этих подходов актуализирует проблему формирования у будущего учителя творческих, интеллектуальных и специальных умений. В частности проектировочные умения обеспечат возможность эффективно выполнять педагогическую деятельность в соответствии с целей и условий, а также предусматривают готовность педагога к решению теоретических и практических задач.

Для правильной организации и руководства проектировочной деятельностью необходимо определить состояние ее основных компонентов в различные отрезки учебного времени и непрерывно сравнивать ее ход с состоянием наиболее значимых показателей, характеристик.

Анализ данных исследования проектировочных умений дал возможность определить, насколько будущий учитель понимает их сущность, взаимодействие. В анализе отрезка педагогического процесса, содержащегося в конкретной завершенной форме, можно увидеть не только то, как будущий педагог понимает объект своей деятельности, но и его методическое мастерство. Личностный критерий формирования проектировочных умений у будущего учителя музыки раскрывался через следующие показатели: отношение к проектировочной деятельности; мотивы использования проектировочных умений в учебно-познавательной деятельности будущего учителя музыки; осуществление рефлексии.

Когнитивный критерий формирования проектировочных умений будущего учителя музыки в процессе профессиональной подготовки раскрывался через следующие показатели: знание структуры педагогического проектирования и содержания проектировочных умений; осведомленность относительно использования проектировочных умений в профессиональной подготовке.

Моделировочный критерий формирования проектировочных умений у будущего учителя музыки раскрывалось через такие показатели: определение учебной проблемы; формулирование цели; планирование учебного процесса; подбор адекватных способов действий и обоснование их целесообразности; контроль и оценка учебной деятельности.

Итак, процесс формирования проектировочных умений будущего учителя музыки предполагает совокупность целевого, функционального, содержательного, организационного и оценочно-результативного компонентов; комплекс методических и дидактических средств. Последние предусматривают поэтапный характер формирования проектировочных умений; овладение алгоритмом проектировочной деятельности; использование личностно-діяльнісного и системного подходов; использования технологического метода, который обеспечивает решение задач проблемного характера.

Ключевые слова: проектировочные умения, критерии, показатели, специальная подготовка, будущий учитель музыки.

Maksym Ihorovich Lukyanychkov
Postgraduate,
Berdyansk State Pedagogical University,
Berdyansk, Ukraine

RESEARCH METHODOLOGY OF THE FUTURE MUSIC TEACHER'S DESIGN SKILLS

Pedagogical activity of the modern teacher is stipulated by the expansion of the range of professional activities, the complexity of accumulation and processing of educational information. This creates problems of optimization of the educational process and the need for effective technology training, the introduction of professional training of future teachers using innovative approaches. Introduction of these approaches into the educational process of higher educational institutions actualizes the problem of formation of future teacher's creative, intellectual and special abilities. In particular, the design skills will provide the opportunity to effectively carry out teaching activities in accordance with goals and conditions, and stipulate the willingness of the teacher to the solution of theoretical and

practical problems. It was necessary to determine the condition for their main components in different segments of teaching periods, and to continuously compare its progress with the state of the most significant figures, characteristics in order to properly organize and manage the design activities.

The data analysis of the design skills under research gave the opportunity to determine how prospective teachers understand their essence, interaction. When analyzing a segment of the educational process possessing a particular closed form, we can observe both how a future teacher understands the object of his / her activities and his / her methodological skills.

The personal criterion designating the formation of the design skills of the future music teachers was revealed through the following indicators: relation to a design activity; motives for using design skills in the educational-cognitive activity of future music teachers; implementation of reflection.

The cognitive criterion for the formation of the design skills of the future music teachers in training was revealed through the following indicators: knowledge of the structure of pedagogical design and the design skills content; awareness on the use of the design skills in training.

The modelling criterion for the formation of the design skills of future music teachers was revealed through these indicators: identification of the academic problem; formulation of objectives; planning of educational process; selection of appropriate ways of action and their substantiation; monitoring and evaluation of training activities.

Therefore, the process of formation of the design skills of the future music teacher involves a set of targeted, functional, substantive, organizational and productive systems and components; complex of methodical and didactic means. The latter include the phased nature of the formation of the design skills; mastery of the algorithm to perform design activities; the use of the person-centered and systemic approaches; the use of the technological method which provides a solution of the issues of a problematic character.

Keywords: design skills, criteria, indicators, training, future teacher of music.

Подано до редакції: 1.11.2016 р.

Рекомендовано до друку: 16.11.2016 р.

Рецензент: д.пед.н., професор А. Ф. Ліненко